

000162020000106

Ka - Kirkelig Arbeidsgiver-og
Interesseorganisasjon 92290
Rådhusgata 1-3
0151 Oslo

Innhold	Side
Fors ikrings overs ikt	
Viser oversikt over fors ikringene	2
DEL 1 - Fors ikrings bevis	
Viser hva eller hvem som er fors ikrret - og hva som dekkes og ikke dekkes	
- Ansvar for skade på person og ting	3
- Ansvar for formueskade	7
- Kriminalitet	9
- Sikkerhetsforskrifter - hva sikrede må gjøre for å forebygge skade	11
DEL 2 - Fellesdekninger og Generelle vilkår	
Viser dekninger og vilkår som gjelder flere fors ikringer	13
DEL 3 - Ers tatnings regler	
Viser kriterier for utbetaling og hvordan erstatningen beregnes	15

106801000162001008

FORSIKRINGSOVERSIKT

Fornyelse

Ka - Kirkelig Arbeidsgiver-og
Interesseorganisasjon
Rådhusgata 1-3
0151 Oslo

Forsikringsnummer	77507913
Gjelder fra	15.01.2012
Hovedforfall	15.01
Betalingsterminer	15.01
Utstedt	12.12.2011

Næringslivsforsikring

2012 (kr)

§	Ansvar for skade på person og ting	330 231
§	Ansvar for formueskade	40 810
§	Kriminalitet	46 499
PRIS		417 540

FORSIKRINGSBEVIS

FORSIKRINGSNUMMER 77507913

UTSTEDT 12.12.2011

§ **Ansvar for skade på person og ting**

Fornyelse gjelder fra 15.01.2012

Forsikret virksomhet	Forsikringssum	Egenandel
----------------------	----------------	-----------

- Religiøs-/Humanitær organisasjon

Sikret: Kirkens arbeidsgiver- og interesseorganisasjon KA og de kirkelige fellesråd og menighetsråd i Den Norske Kirke. Forsikringen er utvidet til og omfatte byggherreansvar som gjelder for ombygging og vedlikeholdsarbeider med en samlet kontraktsverdi på under kr. 3.000.000,- pr.prosjekt. Virksomhet: Drift av kirker, kirkegårder og tilhørende eiendommer som menighetshus, krematorier, kapeller etc. All virksomhet som naturlig faller inn under kirkens virksomhet og som foregår lokalt i Den Norske Kirke og inngår i Kirkelig Felleadsråds og menighetsrådenes regnskap som skal omfattes av forsikringen. Det er lagt til grunn at det er ca. 1.600 kirker i tillegg til ca.400 øvrige lokaler og bygninger. Huseieransvar: Egenandelen for huseieransvaret tilsvarer forsikringssummen for huseieransvaret under brannforsikringen for det aktuelle fellesråd minimum kr.100.000.-.

Forsikringen dekker

Bedriftsansvar	25 000 000	100 000
Produktansvar	25 000 000	100 000

Sikkerhetsforskrifter - hva sikrede må gjøre for å forebygge skader - se til slutt i del 1

Hvis forskriftene ikke følges, kan retten til erstatning bortfalle helt eller delvis, jf. forsikringsavtaleloven § 4-8 og § 4-11.

Sikrede er foretaket nevnt i forsikringsbeviset, personer eller organer som kan forplikte foretaket, personer som utfører arbeid av ledende art, arbeidsledere eller andre som har en særlig selvstendig stilling innen foretaket.

Pris	kr	330 231
------	----	---------

Del 1 - Forsikringsbevis

Del 2 - Fellesdekninger/-vilkår

Del 3 - Erstatningsregler

Frist for å melde skade

Skade/krav skal meldes til Gjensidige innen ett år etter at forsikrede / den som har rett til erstatningen, fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet. Ellers kan retten til erstatning falle bort.

Klagemuligheter

Dersom det er noe du ikke er fornøyd med, kan du kontakte

- Gjensidiges Kundeombud
- Finansklagenemnda

Ansvar for skade på person og ting

FORSIKRINGSBEVIS

FORSIKRINGSNUMMER 77507913

UTSTEDT 12.12.2011

Ansvar for skade på person og ting

	Dekkes	Dekkes ikke
BEDRIFTSANSVAR		
Hvem forsikringen gjelder for (sikrede)	Foretak som er nevnt i forsikringsbeviset	
Hvor forsikringen gjelder	I Norden og i de avtalte geografiske områder som fremgår av forsikringsbeviset	
Hvilket ansvar dekkes	<p>Erstatningsansvar for skade på tredjemanns person eller ting når:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skaden er skjedd under utøvelse av den virksomhet som er angitt i forsikringsbeviset, - sikrede er erstatningsansvarlig i henhold til gjeldene rett, - skaden er konstateret i forsikringstiden. <p>Utover dette dekkes også:</p> <p>Huseier- og byggherreansvar</p> <p>Erstatningsansvar som eier/bruker</p> <ul style="list-style-type: none"> - av fast eiendom som benyttes i den angitte virksomhet, - av fast eiendom som benyttes i den angitte virksomhet når det utføres rehabilitering, ombygging av eksisterende bygningskropp eller vedlikehold av bygningens ledninger i grunnen. <p>Ansvar for forurensning</p> <p>når årsaken til forurensningen er plutselig og uforutsatt.</p> <p>Ansvar for tilkomstarbeider</p> <p>Foreligger det dekningsmessig skade etter forsikringsvilkårene og et rettslig erstatningsansvar for sikrede for følgeskader ut over skade på eget arbeid, erstattes kostnadene ved tilkomstarbeider gjennom andres arbeid som er nødvendig for å få reparert følgeskaden. Tilkomst gjennom eget arbeid eller omgjøring av eget mangelfullt arbeid er ikke dekket.</p> <p>Ansvar for motorvogn</p> <p>i egenskap av eier, fører eller bruker av motorvogn med eget fremdriftsmaskineri når motorvognen ikke er bygd for større fart enn 10 km/t og er vanskelig å endre til større kjørefart, jf. forskrift 1961-04-14-3000.</p> <p>For det tilfellet at ansvar for lag og klubber er valgt, gjelder følgende:</p> <p>Blir et medlem skadet, ansees vedkommende som tredjemand i forhold til ansvarsforsikringen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kontraktsansvar - Erstatningsansvar for skade på ting sikrede <ul style="list-style-type: none"> - bruker, leier, låner eller har i kommisjon/salg - har tatt hånd om for transport/flytting - har til forvaring, oppbevaring, lagring - Erstatningsansvar for skade på ting som tilhører sikredes familie - Erstatningsansvar ved forurensning når årsaken til forurensningen ikke er plutselig og uforutsatt - Erstatningsansvar i egenskap av eier, fører, bruker eller driver av motorvogn, arbeidsmaskin med eget framdriftsmaskineri, seilbåt, motorbåt, fartøy, fly eller luftfartøy. Forsikringen dekker heller ikke ansvar ved innleid bruk/tjeneste av nevnte innretninger - Erstatningsansvar i egenskap av byggherre ved nybygg eller tilbygg - Erstatningsansvar for arbeider på eller om bord i skip og båter i næring - Erstatningsansvar for skade oppstått ved gravings-, sprengings-, spuntings-, pelings- og rivingsarbeider, hvis ikke dette er avtalt under "Dekkes" - Erstatningsansvar ved bruk av sprøyte smalingsutstyr i friluft/utendørs - Erstatningsansvar for indirekte tap i forbindelse med tjenesteyting og leveranse til offshore/petroleumsvirksomhet - Erstatningsansvar i henhold til lov om yrkesskade - Erstatningsansvar som kan kreves behandlet under lov om Norsk Pasientskadeerstatning. Skader som oppstår under behandling som skulle vært utført av helsepersonell omfattes heller ikke av ansvarsforsikringen - Erstatningsansvar som relaterer seg til asbest - Erstatningsansvar som skyldes straffbare handlinger - Ansvar relatert til egne eller andres bøter, dagbøter, straffebøter, punitive damages, exemplary damages og lignende - Erstatningsansvar som sikrede pådrar seg i henhold til skadeserstatningsloven § 3-5 (oppreising) og § 3-6 (erstatning for ærekrenking og krenking av privatlivets fred) - Erstatningsansvar etter skadeserstatningsloven § 1-6 (ansvar for skade voldt ved korrupsjon) - Erstatningsansvar som følge av dambrudd

§ Ansvar for skade på person og ting

	Dekkes	Dekkes ikke
PRODUKTANSVAR		
Hvem forsikringen gjelder for (sikrede)	Foretak som er nevnt i forsikringsbeviset	
Hvor forsikringen gjelder	I Norden og i de avtalte geografiske områder som fremgår av forsikringsbeviset. Gjensidige dekker i tillegg skader som skyldes produkter som er videresolgt utenfor de områder som er avtalt, når sikrede ikke visste eller burde vite dette.	
Hvilke ansvar dekkes	<p>Ersatningsansvar for skade på tredjemanns person og ting når:</p> <ul style="list-style-type: none"> - produktet er produsert eller satt i omsetning av sikrede i egenskap av den virksomhet angitt i forsikringsbeviset - skaden er forårsaket av sikkerhetsmangler eller skadevoldende egenskaper ved produktet - sikrede er erstatningsansvarlig i henhold til gjeldene rett, - skaden er konstatert i forsikringstiden. <p>Utover dette dekkes også: Ansvar for forurensning når årsaken til forurensningen er plutselig og uforutsett.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kontraktsansvar - Erstatningsansvar for skade på ting som tilhører sikredes familie - Erstatningsansvar etter produktansvarsloven kap 3. (lege middelansvar) - Erstatningsansvar som kan kreves behandlet under lov om Norsk Pasientskadeerstatning. Skader som oppstår under behandling som skulle vært utført av helsepersonell omfattes heller ikke av ansvarsforsikringen - Erstatningsansvar ved forurensning når årsaken til forurensningen ikke er plutselig og uforutsett - Ansvar relatert til egne eller andres bøter, dagbøter, straffebøter, punitive damages, exemplary damages og lignende - Erstatningsansvar som sikrede pådrar seg i henhold til skadeserstatningsloven § 3-5 (oppreising) og § 3-6 (erstatning for ærekrenking og krenking av privatlivets fred) - Erstatningsansvar som relaterer seg til asbest - Erstatningsansvar som følge av omsetning av produkter som knytter seg til fly og flysikkerhet - Erstatningsansvar som sikrede pådrar seg som følge av produksjon og omsetning av tobakksprodukter - Erstatningsansvar for kostnader ved tilbakekallelse av produkter - Erstatningsansvar for indirekte tap i forbindelse med tjenesteyting og leveranse til offshore/petroleums virksomhet - Erstatningsansvar som skyldes straffbare handlinger - Erstatningsansvar etter skadeserstatningsloven § 1-6 (ansvar for skade voldt ved korrupsjon)

Del 1 - Forsikringsbevis

Del 2 - Fellesdekninger/-vilkår

Del 3 - Erstatningsregler

000001000162003008

§ Ansvar for formueskade

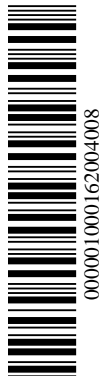
Fornyelse gjelder fra 15.01.2012

Del 1 - Forsikringsbevis

Del 2 - Fellesdekninger/-vilkår

Del 3 - Erstatningsregler

Forsikret virksomhet	Forsikringssum	Egenandel
- Eiendomsforvaltning		
<p>Sikret: Kirkens arbeidsgiver-og interesseorganisasjon KA og de kirkelige fellesråd og menighetsråd i Den Norske Kirke. Virksomhet: Drift av kirker, kirkegårder og tilhørende eiendommer som menighetshus, krematorier, kapeller etc. All virksomhet som naturlig faller inn under kirkens virksomhet og som foregår lokalt i Den Norske Kirke og som inngår i Kirkelig Fellesråds regnskap skal omfattes av forsikringen. Det er lagt til grunn at det er ca 1.600 kirker i tillegg til ca.400 øvrige lokaler og bygninger.</p>		
<u>Forsikringen dekker</u>		
Formueskadeansvar	5 000 000	100 000
Pris		kr 40 810

Frist for å melde skade
 Skade/krav skal meldes til Gjensidige innen ett år etter at forsikrede / den som har rett til erstatningen, fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet. Ellers kan retten til erstatning falle bort.

Klagemuligheter
 Dersom det er noe du ikke er fornøyd med, kan du kontakte
 - Gjensidiges Kundeombud
 - Finansklagenemnda

Ansvar for formueskade

FORSIKRINGSBEVIS

FORSIKRINGSNUMMER 77507913

UTSTEDT 12.12.2011

Ansvar for formueskade

	Dekkes	Dekkes ikke
FORMUESANSVAR		
Hvem forsikringen gjelder for (sikrede)	Foretak som er nevnt i forsikringsbeviset	
Hvor forsikringen gjelder	I Norden	
Hvilket ansvar dekkes	<p>Erstatningsansvar for formuesskade når:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skaden er skjedd under utøvelse av den virksomhet som er angitt i forsikringsbeviset, - sikrede er erstatningsansvarlig i henhold til gjeldene rett og - tapet er konstatert i forsikringstiden. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kontraktsansvar - Erstatningsansvar formuestap påført sikredes familie - Ansvar relatert til egne eller andres bøter, dagbøter, straffebøter, punitive damages, exemplary damages og lignende - Erstatningsansvar som skyldes straffbare handlinger - Erstatningsansvar i forbindelse med skatterådgivning eller investeringsrådgivning - Erstatningsansvar som følge av feilaktig utbetaling/overføring av penger - Erstatningsansvar som sikrede pådrar seg i henhold til skadeserstatningsloven § 3-5 (oppreising) og § 3-6 (erstatning for ærekrenking og krenking av privatlivets fred) - Erstatningsansvar i egenskap av styre, styremedlem, varamedlem og medlem av bedriftsforsamling. Bestemmelsen gjelder også for sikredes ansatte i slike verv - Erstatningsansvar overfor medeier eller overfor mor/datterselskap, eller virksomhet som disponeres av sikrede, eller hvor sikrede eller dennes familie har mer enn 50 % eierinteresse - Erstatningsansvar etter skadeserstatningsloven § 1-6 (ansvar for skade voldt ved korrupsjon)

FORSIKRINGSBEVIS

FORSIKRINGSNUMMER 77507913

UTSTEDT 12.12.2011

§ Kriminalitet

Fornyelse gjelder fra 15.01.2012

Forsikret virksomhet	Forsikrings sum	Egenandel
----------------------	-----------------	-----------

- Eiendomsforvaltning

Sikret: Kirkens arbeidsgiver- og interesseorganisasjon KA og de kirkelige fellesråd og menighetsråd i Den Norske Kirke.

Forsikringen dekker

Formuestap påført sikrede	5 000 000	100 000
Formuestap v/datakriminalitet	500 000	25 000

Sikkerhetsforskrifter - hva sikrede må gjøre for å forebygge skader - se til slutt i del 1

Hvis forskriftene ikke følges, kan retten til erstatning bortfalle helt eller delvis, jf. forsikringsavtaleloven § 4-8 og § 4-11.

Sikrede er foretaket nevnt i forsikringsbeviset, personer eller organer som kan forplikte foretaket, personer som utfører arbeid av ledende art, arbeidsledere eller andre som har en særlig selvstendig stilling innen foretaket.

Pris	kr	46 499
------	----	--------

Del 1 - Forsikringsbevis

Del 2 - Fellesdekninger/-vilkår

Del 3 - Erstatningsregler

Frist for å melde skade

Skade/krav skal meldes til Gjensidige innen ett år etter at forsikrede / den som har rett til erstatningen, fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet. Ellers kan retten til erstatning falle bort.

Klagemuligheter

Dersom det er noe du ikke er fornøyd med, kan du kontakte
- Gjensidiges Kundeombud
- Finansklagenemnda

Kriminalitet

	Dekkes	Dekkes ikke
KRIMINALITETSFORSIKRING		
Hvem forsikringen gjelder for (sikrede)	Foretak som er nevnt i forsikringsbeviset	
Hvor forsikringen gjelder	I Norden Ved datakriminalitet dekkes økonomisk tap som har oppstått på servere i Norden	
Hva forsikringen dekker	<p>Formues tap påført sikrede</p> <p>Sikredes økonomisk tap som konstateres i forsikringstiden og som har oppstått som følge av</p> <ul style="list-style-type: none"> - at arbeidstakere, vikarer, agenter, kommisjonærer eller oppdragstakere - har begått underslag, tyveri, bedrageri, utroskap eller dokumentfalsk i henhold til straffeloven av 22. mai 1902 nr.10 og/eller - begått handling etter straffeloven 22. mai 1902 nr.10 §§ 276 a, 276 b, og 276 c (korrupsjon) når handlingen også kunne vært omfattet av straffebestemmelsene knyttet til underslag, tyveri, bedrageri, utroskap eller dokumentfalsk <p>Formues tap påført sikrede ved datakriminalitet</p> <p>Sikredes økonomiske tap som konstateres i forsikringstiden og som har oppstått som følge av at andre enn arbeidstakere, vikarer, agenter, kommisjonærer eller oppdragstakere</p> <ul style="list-style-type: none"> - skaffer seg selv eller andre en økonomisk fortjeneste som følge av tyveri eller bedrageri i henhold til straffeloven og - tapet har oppstått som følge av inntrengning i eller manipulering av datanettverk i sikredes databehandlingssystem. 	<ul style="list-style-type: none"> - Erstatningsansvar overfor tredje mann - Tap som følge av minsket eller bortfalt produksjon eller omsetning - Tap som følge av at tingen ikke kan nyttiggjøres som forutsatt - Tapt fortjeneste - Økonomisk tap som skyldes straffbare handlinger som er begått etter at sikrede oppdaget forsikringstilfellet, med mindre sikrede godtgjør at tapet ikke kunne forhindres - Økonomisk tap hvor lagervurdering eller resultatberegning er eneste bevis på det faktiske oppståtte tapet eller deler av det

Sikkerhetsforskrifter - hva sikrede/bedriften må gjøre for å forebygge skade

Disse forskriftene gjelder for din bedrift. Hvis de ikke følges, kan retten til erstatning bortfalle helt eller delvis, jf. forsikringsavtaleloven § 4-8 og § 4-11

Gjelder for forsikringene: **§** Ansvar for skade på person og ting

Sikkerhetsforskrift ved varme arbeider

Med varme arbeider forstås bygge-, installasjons-, monterings-, demonterings-, reparasjons-, vedlikeholds- og lignende arbeid hvor det benyttes åpen ild, oppvarming, sveise, skjære, lodde og/eller slipeutstyr.

- Følgende forhold skal ivaretas
  - arbeidsstedet og de nærmeste omgivelser skal være ryddet for brennbart avfall.
  - alt brennbart materiale på og i nærheten av arbeidsplassen skal være fjernet eller beskyttet.
  - brennbare bygningsdeler skal være kontrollert og beskyttet.
  - åpninger i gulv, vegger og tak skal være tettet.
  - godkjent slukkeutstyr, minimum 2 stk 6 kgs ABC-håndslukkeapparater eller brannslange med diameter 1 tomme påsatt vann frem til strålerøret skal være plassert lett tilgjengelig på arbeidsplassen.
  - brannvakt skal være til stede under arbeidet, under pauser og minst en time etter at arbeidet er avsluttet.
- Det er forbud mot bruk av åpen flamme på tidligere tekkede tak.

Forbudet mot åpen flamme gjelder likevel ikke:

- ved legging av lag to ved tolags tekking på områder som er mer enn 1 meter fra sluk, gesimser, gjennomføringer, bordkantbeslag og lignende.
- ved tekking på takkonstruksjoner som består kun av ubrennbare materialer på områder som er mer enn 1 meter fra sluk, gesimser, gjennomføringer, bordkantbeslag mv.
- ved tining av is før omtekkning på tidligere tekkende tak, tillates bruk av åpen flamme på områder som er mer enn 1 meter fra sluk, gesimser, gjennomføringer, bordkantbeslag og lignende.

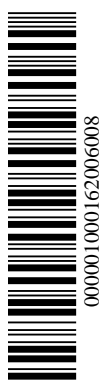
For fordamping av restvann etter tining av is er det forbud mot bruk av åpen flamme.

- Sertifikat
  - Varme arbeider hvor det benyttes åpen ild, sveise-, skjære- og/eller slipeutstyr utenom faste, spesielt tilrettelagte arbeidsplasser, skal bare utføres av personer som har gyldig sertifikat for varme arbeider, utstedet av Norsk brannvernforening eller samarbeidende organisasjon i øvrige nordiske land.
  - Ved landbruksdrift gjelder kravet til sertifikat når de varme arbeidene utføres av andre enn sirede.

Gjelder for forsikringene: **§** Kriminalitet

Sikkerhetsforskrift ved datakriminalitet

- Instruks for de ansatte
    - De ansatte skal instrueres om hvilke rutiner som gjelder for å ivareta datasikkerheten, herunder rutiner for valg og fornyelse av passord og tiltak for å unngå virusssmitte (internett, disketter utenfra, virusssjekk). Det skal kun benyttes data og programmer hvor forsikrede har gyldige autorisasjonsrettigheter/lisenser. De ansatte skal gi skriftlig samtykke i å følge bedriftens rutiner for dette.
    - Hver bruker skal ha egen ID-kode og passord. Alle transaksjoner skal kunne spores/knyttes til ID-kode og eget passord. Plan for tilgangs kontroll til bedriftens/organisasjonens datasystemer skal være implementert.
  - Loggføring
    - Det skal foreligge logger og loggrutiner som sannsynliggjør at feilbruk og misbruk av datautstyr og programmer blir oppdaget. Alle ansatte skal informeres om at aktivitet i systemene loggføres.
  - Driftsrutiner
    - Tilgang til programvare som styrer systemets sikkerhet skal være begrenset til EDB-/sikkerhetssjef og personer som er delegert ansvar av denne.
    - Det skal foreligge skriftlige driftsrutiner for administrasjon, vedlikehold og overvåkning av datasystemer/datanett.
  - Risikovurdering
    - Sikrede skal kunne dokumentere gjennomført risikovurdering knyttet til nettverk og forretningskristiske systemer og implementere tilfredsstillende sikringstiltak.
  - Adgangskontroll
    - Det skal være innført dokumenterte tiltak for fysisk adgangskontroll på de steder hvor forsikrede data lagres og behandles.
    - Det skal kunne dokumenteres tiltak som hindrer og varsler om uautorisert bruk, samt forsøk på dette.
- Disse tiltakene skal ikke kunne påvirkes eller omgås av medarbeidere og skal ikke være avhengig av en enkelt medarbeider for å virke.
- Sikring i forhold til samarbeidspartene
    - Sikrede skal sørge for at samarbeidspartnere er godt nok sikret med hensyn til inntregning i sikredes system.

1. Forsikringsavtalen består av
  - forsikringsdokumentet
  - eventuell avtale ved kollektive forsikringer og reguleres også av:
  - forsikringsavtaleloven
  - det øvrige lovverket

Forsikringsbeviset gjelder foran forsikringsvilkår og sikkerhetsforskrifter, og spesielle bestemmelser gjelder foran generelle bestemmelser.

2. Norske lover og domstoler
Norsk lovgivning gjelder for forsikringsavtalen.
Tvister etter forsikringsavtalen avgjøres ved norsk domstol.

3. Garantiordning for skadeforsikringer
Gjensidige er med i en garantiordning for individuelle/private skadeforsikringer som kan bidra dersom selskapet ikke har penger til å betale.

4. Valuta
Priser, erstatninger og renter beregnes og gjøres opp i norske kroner.

5. Grunnpris
Grunnprisen er et fast beløp uavhengig av forsikringsavtalens omfang. Grunnprisen dekker kostnader til administrasjon og dokumentutsendelse, og refunderes ikke ved oppsigelse i forsikringsåret.

6. Ettårige avtaler fornyes automatisk
Forsikringen er ettårig og fornyes automatisk for ett år av gangen dersom ikke forsikringstaker sier opp forsikringen. Gjensidige kan endre pris og vilkår hvert år ved hovedforfall.

7. Tidsbegrensede forsikringer
Forsikringer som er avtalt for en tidsbegrenset periode, opphører på avtalt utløpsdato uten ytterligere varsel.

8. Tilgodehavende
Dersom forsikringen opphører i forsikringstiden, beregnes tilgodehavende for gjenstående del av forsikringstiden, så sant ikke annet er angitt i de enkelte vilkår. Dette gjelder ikke for grunnpris, se punkt 5.

9. Renter
Det beregnes renter ved erstatningsoppgjør i samsvar med Forsikringsavtalelovens §§ 8-4 og 18-4.

10. Opphør ved eierskifte
I stedet for forsikringsavtalelovens § 7-2 gjelder:
Skifter den ting forsikringen er knyttet til eier, faller forsikringen bort. Gjensidige svarer likevel for forsikringstilfeller som inntreffer innen fjorten dager etter eierskiftet. Forsikringen bortfaller uansett når den nye eier har tegnet forsikring.

11. Gjensidiges rett til å si opp forsikringen
Gjensidige kan si opp forsikringen ved manglende betaling, feil eller manglende opplysninger samt ved særlige grunner. I tillegg kan Gjensidige si opp forsikringen dersom forsikringstaker går konkurs eller etter en skade, så sant oppsigelse er rimelig. Dette gjelder ikke livsforsikringer.

12. Svik
Ved svik opphører både rett til erstatning og refusjon av

innbetalt beløp, og alle forsikringsavtaler kan sies opp med øyeblikkelig virkning.

13. Krig og alvorlige uroligheter
Forsikringen dekker ikke skade på person og ting som skyldes
  - krig eller alvorlige uroligheter i Norge
  - krig eller alvorlige uroligheter i utlandet dersom forsikrede reiser inn i, eller tar opphold i, et område med krig eller alvorlige uroligheter hvis ikke annet er avtalt skriftlig
  - deltakelse i krig når deltakelsen ikke er godkjent av norske myndigheter
 På Person-, Motorvogn- og Reiseforsikring dekker Gjensidige likevel skade på person og ting som skyldes
  - krig eller alvorlige uroligheter i utlandet dersom forsikrede allerede befinner seg i et område når det bryter ut krig eller alvorlige uroligheter. Forsikringen gjelder da i inntil 6 uker fra dette tidspunkt.

14. Skade ved terrorhandlinger
Ved terrorhandling er Gjensidiges samlede erstatningsansvar overfor alle kunder og andre kravstillere begrenset til kr 1 milliard per skadehendelse. Alle skader som inntreffer innenfor et tidsrom på 48 timer, regnes som samme hendelse. Overstiges fastsatte grense pr. hendelse, vil erstatningen bli redusertforholdsmessig. Denne begrensningen gjelder ikke for reiseforsikring eller personforsikringer - eller for personskade som går inn under Bilansvarsloven eller Lov om yrkesskadeforsikring.

- For følgende objekter/interesser dekkes uansett ikke skade som direkte, eller indirekte er en følge av terrorhandling:
- Dammer, tunneler, broer, flyplasser, jernbanestasjoner, kraftverk, bygninger med mer enn 25 etasjer
  - Objekter/interesser utenfor Norden

Med terrorhandling forstås en rettsstridig, skadevoldende handling rettet mot allmennheten, herunder en voldshandling eller farlig spredning av biologiske eller kjemiske substanser - og som forstås å være utført i den hensikt å utøve innflytelse på politiske, religiøse eller andre ideologiske organer eller for å fremkalle frykt.

15. Farlig spredning av biologiske eller kjemiske substanser m.m.
For personskade under Bilansvarsloven og Lov om yrkesskadeforsikring, samt på reise- og personforsikring dekker Gjensidige skade eller tap som følge av farlig spredning av biologiske eller kjemiske substanser, skade eller tap forårsaket av raketter, atomvåpen eller radioaktiv stråling.

For reise- og personforsikring gjelder følgende begrensning: Ved skade forårsaket av atomvåpen eller radioaktiv stråling er samlet erstatningsansvar overfor alle kunder og kravstillere begrenset til kr 500 millioner pr. skadehendelse. Alle skader som skyldes samme hendelse eller som har sin årsak i en sammenhengende kjede av hendelser, regnes som en skadehendelse.

For øvrige forsikringer dekkes ikke slike skader/tap.

16. Jordskjelv og vulkanutbrudd
Gjensidige dekker tap eller skade som direkte eller indirekte er forårsaket av eller står i sammenheng med jordskjelv eller vulkanske utbrudd.for:

- personforsikring
- ulykkesforsikring
  - For ulykkesforsikring dekkes ikke ulykkeskade som følge av jordskjelv i Norge.
- personskade under Bilansvarsloven
- personskade under Lov om yrkesskadeforsikring

For øvrige forsikringer dekkes ikke tap eller skade, og økning i tap eller skade, ved jordskjelv og vulkanutbrudd.

17. Forsikringsselskapenes sentrale skaderegister FOSS

Alle skader som meldes et forsikringsselskap, kan registreres i Forsikringsselskapenes sentrale skaderegister. Når et forsikringsselskap melder en skade til registeret, får selskapet automatisk oversikt over fødsels-, organisasjons- og saksnummer, bransjekode, selskap, skadetype, dato og saksbehandlers initialer for alle skader som tidligere er meldt på samme kunde - også skader i andre forsikringsselskap.

Registrerte skader slettes etter 10 år.

Forsikringstaker har innsynsrett ved skriftlig henvendelse til Finansnæringens Servicekontor, Postboks 2473 Solli, 0202 Oslo.

18. Register over livsforsikring og pensjonsavtaler
Finansnæringens Servicekontor har et register over alle livsforsikringer eller pensjonsavtaler slik at forsikrede og etterlatte lettere skal finne opplysninger. Det er registrert navn, fødselsnummer, referansenummer og navnet på finansinstitusjonen.

Forsikringstaker har innsyn- eller reservasjonsrett mot å stå i registeret ved å henvende seg til Finansnæringens Servicekontor, Postboks 2473 Solli, 0202 Oslo. Se også www.norskpensjon.no

19. Skjønn

Ved forsikring av ting eller interesse gjelder følgende bestemmelser om skjønn ved skade.

Fastsettelse av erstatningsgrunnlag og verdier, og spørsmål i forbindelse med beregning av avbruddstap, avgjøres ved skjønn dersom sikrede eller Gjensidige krever det. Skjønnets verdifastsettelse er øvre grense for Gjensidiges erstatningsansvar.

Skjønn avgis av sakkyndige og uhildede personer. Hver av partene velger en skjønnsmann. Dersom en av partene ønsker det, kan det velges særskilt skjønnsmann for bestemte ting ved avbruddstap for bestemte spørsmål.

Har den ene av partene skriftlig underrettet den andre om sitt valg, plikter den andre innen en uke etter at det er mottatt underretning å meddele om hvem som velges. Før skjønn velger skjønnsmennene en oppmann. Hvis en av partene forlanger det, skal denne være bosatt utenfor partenes hjemsted og utenfor den kommune hvor forsikringstilfellet har inntruffet. Unnlater en av partene å velge skjønnsmann, oppnevnes denne av tingretten i den rettskrets hvor skjønnnet foretas. Blir skjønnsmennene ikke enige om oppmann, oppnevnes denne på samme måte.

Skjønnsmennene skal innhente de opplysninger og foreta de undersøkelser som de anser nødvendige. De plikter å

avgi sitt skjønn på grunnlag av forsikringsavtalen. Skjønnsmennene foretar verdsettelsen - besvarer spørsmålene ved avbruddstap - uten at oppmannen tilkalles. Blir de ikke enige, tilkalles oppmannen, som etter de samme regler avgir sitt skjønn over de punkter som skjønnsmennene er uenige om. Blir oppmannen tilkalt, beregnes erstatningen på grunnlag av dennes skjønn. Erstatningen skal likevel ikke ligge utenfor de grenser som skjønnsmennenes ansettelse medfører.

Partene betaler hver sin skjønnsmann. Honorar til oppmannen og mulige andre omkostninger ved skjønnnet bæres med en halvpart på hver. Ved skjønn overfor privatkunder som gjelder tingskade knyttet til privat forsikring, hvor det er Gjensidige som krever skjønn, betaler Gjensidige alle skjønnskostnader. Skjønnets verdsettelse er bindende for begge parter.

§ Ansvar

Behandling av erstatningskrav og fordeling av saksomkostninger
Blir krav som overstiger egenandelen reist mot sikrede eller Gjensidige, og ansvaret omfattes av forsikringsavtalen, behandler Gjensidige saken og betaler de nødvendige kostnader for avgjørelse av erstatningsspørsmålet med følgende begrensninger:

- Omfattes bare deler av kravet av forsikringsavtalen, og Gjensidige velger å engasjere eksterne juridisk og/eller sakkyndig bistand, fordeles kostnadene ved avgjørelse av erstatningsspørsmålet etter partenes økonomiske interesse i saken.
- Er Gjensidige villig til å ordne en sak i minnelighet, eller å betale kravet innenfor forsikringssummen, dekker Gjensidige ikke videre utgifter ved tvisten. Gjensidige har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.
- Dersom sikrede blir idømt et erstatningsbeløp som er høyere enn forsikringssummen, erstatter Gjensidige prosessutgifter forholdsmessig.
- Dersom sikrede uten Gjensidiges samtykke unnlater å påanke en felle dom, vil Gjensidige foreta en selvstendig vurdering av om det idømte erstatningskravet og eventuelle omkostninger er dekningsmessig under forsikringen.
- Selv om forsikringssummen overskrides, dekkes omkostninger som på forhånd er godkjent av Gjensidige, og renter av idømt dekningsmessig erstatningsbeløp.
- Ved skade som inntreffer utenfor de nordiske land, er Gjensidiges samlede utbetalingsplikt inklusive redningsomkostninger, renter og saksomkostninger, begrenset til den avtalte forsikringssum.
- Utover avtalt forsikringssum dekkes ikke redningsomkostninger for virksomheter der to av følgende forutsetninger er oppfylt:
  - mer enn 250 ansatte
  - en salgssinntekt på minst 100 millioner i følge siste års regnskap
  - eiendeler i følge siste balanse på minst 50 millioner

Sikredes plikter

Sikrede plikter, vederlagsfritt:

- å foreta de utredninger, analyser og undersøkelser som er av betydning for vurdering av skadetilfellet (eventuelt av skaden og sikredes ansvar), og som kan gjennomføres i sikredes virksomhet,
- å stille til disposisjon vitner og sakkyndige blant de ansatte ved eventuell rettssak der den sikrede er saksøkt, og ellers når Gjensidige har behov for dette, jf. forsikringsavtaleloven § 8-1, første ledd.

Uten Gjensidiges samtykke må sikrede ikke innrømme noen erstatningsplikt eller forhandle om erstatningskrav.

Skader og forsikringssum

- Alle skader som skyldes samme ansvarsutløsende forhold, handling eller unnlattelse, eller som har sin årsak i en sammenhengende kjede av hendelser, regnes som ett skadetilfelle (serieskade).
- Gjensidiges ansvar for serieskade er begrenset til den forsikringssum som gjaldt da første skade ble konstatert i forsikringstiden.
- Det kan i dekningen fremgå forskjellige forsikringssummer. I slike tilfeller vil Gjensidiges totale

ansvar for alle serieskader være begrenset til den høyeste forsikringssum som gjaldt ved første serieskade.

- Dersom forsikringssum er avtalt i annen valuta enn norske kroner - NOK, er det valutakursen på konstateringstidspunktet for skaden eller tapet som danner grunnlaget for utbetaling.

Forsikringssum - bedriftsansvar

Forsikringssummen er angitt i forsikringsbeviset og gjelder ved hvert skadetilfelle.

Forsikringssum - produktansvar

Forsikringssummen er angitt i forsikringsbeviset og gjelder ved hvert skadetilfelle og totalt i forsikringsåret

Forsikringssum - formuesskade

Dersom ikke annet er avtalt, er forsikringssummen som angitt i forsikringsbeviset og gjelder ved hvert skadetilfelle og totalt i forsikringsåret.

Egenandel

Fra erstatningsoppgjøret trekkes den egenandel som er angitt i forsikringsbeviset ved hvert skadetilfelle

Regress

- Kan sikrede forlange at tredjemann erstatter tapet, trer Gjensidige ved utbetaling av erstatning inn i sikredes rett mot tredjemann.
- Har sikrede oversittet ett -1- års fristen for å gi melding om forsikringstilfellet, har Gjensidige rett til regress mot sikrede i de tilfeller hvor Gjensidige har utbetalt erstatning direkte til skadelidte.
- Dersom sikrede som arbeidsgiver blir holdt ansvarlig for skade som forsettlig er forvoldt av ansatte, trer Gjensidige inn i sikredes rett til regress mot de(n) ansatte.

Definisjoner

- Skade på ting anses inntruffet ved tap av eller fysisk skade på ting (herunder dyr og fast eiendom), eller når elektronisk lagret informasjon forvaskes eller går tapt på annen måte.
Økonomisk tap påført tredjemann som følge av skaden, regnes som en del av denne.
- Med formuesskade menes økonomisk tap som ikke er oppstått som følge av skade på person eller ting.
- Skade på person anses inntruffet når en person dør, skades eller blir påført sykdom.
- Med "familie" menes sikredes foreldre, barn, barnebarn, fosterforeldre, stebarn, søsken og deres ektefelle, samt sikredes ektefelle eller samboer.
- Med kontraktsansvar menes utgifter/omkostninger/tap knyttet til oppfyllelse av sikredes kontrakt (dvs. avtalt ytelse, leveranse, arbeid, entreprise e.l.) herunder
  - ansvar for skade på sikredes leveranse, arbeid eller entreprise når skaden inntreffer før overlevering eller skyldes feil eller mangel som forelå ved overleveringen,
  - ansvar for skade på sikredes leveranse, arbeid eller entreprise, når skaden inntreffer eller oppdages etter overleveringen,
  - ansvar for skade som skyldes at sikredes ytelse i henhold til kontrakt eller avtale er mangelfull, forsinket eller uteblitt,
  - kostnader ved omlevering, etterlevering eller reparasjon,

- ansvar som går utover hva som følger av alminnelig erstatningsrett, men som sikrede ved tilsagn, kontrakt, avtale eller garanti likevel har påtatt seg å bære,
  - ansvar sikrede endelig må bære fordi sikrede har gitt avkall på sin rett til regress
  - beskadigelse av andres arbeid eller eiendeler for å utbedre eller fullføre eget kontraktsarbeid
  - skade på selve produktet, eller deler av dette
  - ansvar som skyldes at et kjemisk produkt ikke har virket etter sin hensikt eller hatt den tilsiktede effekt
- Som urettmessig vinning regnes økonomiske ytelser av enhver art, som eksempelvis lønn, honorar, overskuddsdeling, pensjonsordning.

Erstatningsregler knyttet til kriminalitetsforsikring

Sikredes plikter

- Dersom sikrede vil fremme krav under forsikringen, skal sikrede anmelde forholdet til politiet.
- Sikrede plikter vederlagsfritt å foreta de utredninger, analyser og undersøkelser som er av betydning for vurdering av skadetilfellet og som kan gjennomføres i sikredes virksomhet

Definisjoner

- Med formuestap menes økonomisk tap som ikke er oppstått som følge av skade på person eller ting.
- Økonomisk tap er konkret kronebeløp og verdi av gjenstand.

Forsikringssum

Forsikringssummen er angitt i forsikringsbeviset og gjelder per skadetilfelle og totalt i forsikringsåret.

Har samme person gjort seg skyldig i flere skadetilfeller, også over flere år, er Gjensidiges samlede ansvar begrenset til den forsikringssum som var avtalt da den siste handling ble utført.

Det regnes som ett skadetilfelle i relasjon til forsikringssum og egenandel dersom flere personer har forvoldt tapet.

Egenandel

Fra erstatningsoppjøret trekkes den egenandel som er angitt i forsikringsbeviset pr. skadetilfelle.

Utbetaling av erstatning

Erstatningen utbetales så snart Gjensidige har hatt rimelig tid til å klarlegge ansvarsforholdet og beregne erstatningen.

Er det på et tidligere tidspunkt på det rene at Gjensidige skal betale en del, skal Gjensidige utbetale et tilsvarende forskudd, jfr. forsikringsavtaleloven § 8-2.

Dersom straffeansvar ikke kan gjøres gjeldende mot en eller flere av de personer som nevnt over, dekker forsikringen likevel økonomiske tap dersom sikrede sannsynliggjør tapet, og sannsynliggjør at tapet er forårsaket ved en handling som nevnt over.

Regress

Hvis Gjensidige erstatter det økonomiske tapet, trer Gjensidige inn i sikredes krav mot den ansvarlig. Sikredes krav dekkes foran Gjensidiges regresskrav.